

BOK- RECENSIONER

Socialarbetets metodik

En introduktion till "social casework" av HELEN HARRIS PERLMAN, professor i social casework vid School of Social Administration vid University of Chicago med förord av lektor Marja Almqvist. (*Natur och Kultur*. 257 sid. Pris kr 19: 50, inb. 24: 50.)

I förordet påpekas att socialvården i Amerika och Skandinavien i mycket följt olika utvecklingsvägar. De rent materiella hjälpbehoven har för båda sidorna utgjort den väsentliga delen av vårdformen, men i Amerika inriktades intresset tidigare på den vårdbehövandes personliga anpassningsproblem. Det ligger utanför anmälares kunskap om detta intresse har vunnit allmän burskap i Amerika och sålunda återspeglas i sociallagstiftningen. Däremot bör framhållas att den svenska lagstiftningen av i dag — säkerligen genom angloamerikanska impulser — syftar mot att skaffa den vårdbehövande bästa förutsättningarna för en anpassning till samhället. Termen casework innefattar metoder och teknik, som i socialt arbete användes i syfte att hjälpa en klient att lösa sina sociala problem på effektivaste sätt genom att aktivera egna resurser, såväl personliga som materiella, och att kunna utnyttja de resurser samhället ställer till förfogande.

Författarinnan behandlar först personligheten och de krafter inom densamma som är väsentliga för

dess utformning. Bristande jämvikt och social insufficiens hos en person kan tyda på störd balans mellan dessa krafter. Den hjälpsökande är alltid stressad. Huvuddelen av boken handlar emellertid om kontakten mellan socialarbetaren och klienten. Anpassningen av klienten till samhället kan endast ske genom hans egen medverkan. Det gäller sålunda för socialarbetaren att förstå honom här till. Villighet till samarbete och "behandlingsbarhet" är nödvändiga förutsättningar för att anpassningsförsöket över huvud taget skall lyckas. Socialarbetaren skall vid sina intervjuer leda samtalet så, att klienten får insyn i sin egen situation.

Olikheterna mellan amerikansk och svensk socialvård kommer på många ställen i boken i dagen. Primärt sociala institutioner ledes av socialarbetare i USA och när andra yrkesmän tillfälligt eller varaktigt anlitas, så är det i rollen av medhjälpare till socialarbetaren. Men även där socialarbetaren ingår i personalkadrerna vid andra välfärdsinrättningar, synes han vara medveten om sin betydelse. När författaren uttalar, att även när socialarbetaren representerar en institution är han först och främst representant för sitt yrke, så står detta i motsättning till det svenska idealet, där de olika funktionärerna i teamet är angelägna om att sammanbundet förverkliga institutionens syften. Av intresse är författarinnans gränsdragning mellan socialarbetarens och psykiaterns arbete. Hon anser att noggrann klassificering och bestämning av klientens kliniska symtom hör hemma i psykiatrien och inte i socialt arbete, men att socialarbetaren bör kunna identifiera de grövre slagen av personlighetsstörningar. Socialarbetaren "bör inte uppfatta våra dagars kliniska diagnos och dess konsekvenser för behandling såsom något slutgiltigt eller som ett recept för behandling, utan hon bör ha fullt klart för sig att den är ungefärlig

och endast en fingervisning bland många andra lika viktiga om vad som kan eller inte kan göras åt en människa i klientens problemsituation." Denna uppfattning torde vara helt motsatt den svenska, enligt vilken man eftersträvar exakt diagnos som grundval för den blivande behandlingen.

Boken har angivits såsom en introduktion till *social casework*. Den gör således icke anspråk på att vara och är icke uttömmande. Läsaren väntar sig med hänsyn till bokens titel en orientering över de metoder som erfarenhetsmässigt bör användas och den systematik som lättast kartlägger klientens situation. Men så sker ej; beskrivningen inskränks till ett par exemplifieringar och till uppställandet av olika diagnostyper: dynamiska, psykosociala, kliniska och etiologiska diagnoser, vilka av naturliga skäl mer eller mindre måste täcka varandra.

Genom den vikt boken lägger på kontakten mellan vårdare och klient (eller patient), på vikten av rätt intervjueteknik och över huvud taget vårdarens förståelse för den hjälpsökande är den av värde icke endast för blivande socialarbetare utan även för blivande läkare, psykologer och sjuksköterskor. Den kan sålunda rekommenderas dessa yrkesgrupper till studium i den mån ämnet ej behandlas i deras egen facklitteratur.

Man kan slutligen icke undvika att konstatera, att den målsättning författarinnan angivit: att ge den hjälpbehövande de bästa förutsättningarna för anpassning i samhället, att aktivera hans egna resurser här för och att göra honom positivt inställd till uppgiften, i allt väsentligt överensstämmer med det rehabiliteringsprogram, som numera i allt större utsträckning uppställs för personer, som genom sjukdom eller annan orsak för längre eller kortare tid förhindras att fullgöra sina samhällsfunktioner.

Avid Myrgård